

Hur mår den officiella statistiken?

Dan Hedlin

Statistiska institutionen

Stockholms universitet

Officiell statistik är tråkigt

- **Bo säger att den inte behöver vara tråkig** (Qvintensen nr 1/2013)
- **...om man presenterar den på rätt sätt**

“aldrig sampling”

- **Jon Rao: “Surveyteorin ses som tråkig”**
(Qvintensen nr 3/2012)
- ... **“det har aldrig varit sant”**

“There is no decision that any of us can take that is not, in the end, based on statistics”

(Andrew Dilnot, Qvintensen nr 1/2012)

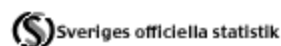
Analytiska och deskriptiva tabeller

Gästnätter i 1000-tal på campingplatser efter hemland och månad 2009

[Visa övriga tabeller och diagram](#)

Månad	Sverige	Danmark	Norge	Finland	Tyskland	Stor-britannien	Neder-länderna	Frankrike	Schweiz	Italien	Polen	Övr. Europa	Övr. Världen	Totalt
Januari	236	1	30	1	3	0	1	0	0	0	1	1	0	274
Februari	264	5	33	1	4	0	1	0	0	0	1	0	0	308
Mars	267	2	33	1	4	0	0	0	0	0	1	1	0	310
April	401	5	53	1	5	1	2	0	0	0	1	2	0	471
Maj	1 057	14	115	3	30	3	13	1	2	1	2	5	2	1 248
Juni	1 587	31	175	16	110	5	43	4	10	2	16	14	8	2 020
Juli	4 148	201	773	27	295	7	140	10	27	4	7	26	17	5 682
Augusti	2 134	56	244	10	243	6	90	11	11	9	8	21	8	2 849
September	487	8	37	2	24	2	5	1	2	1	4	6	1	579
Oktober	255	7	27	1	5	1	1	0	0	1	3	4	0	306
November	194	1	22	1	2	1	0	0	0	1	1	1	0	223
December	179	2	21	0	2	0	1	0	0	0	0	1	0	205
Totalt	11 209	332	1 562	62	727	28	295	29	53	17	45	81	37	14 476

Källa: SCB/Tillväxtverket

Hur mår den officiella statistiken idag?

- **Utmärkt, säger Bengt Westerberg**
(Westerberg 2012, Qvintensen nr 1/2013)

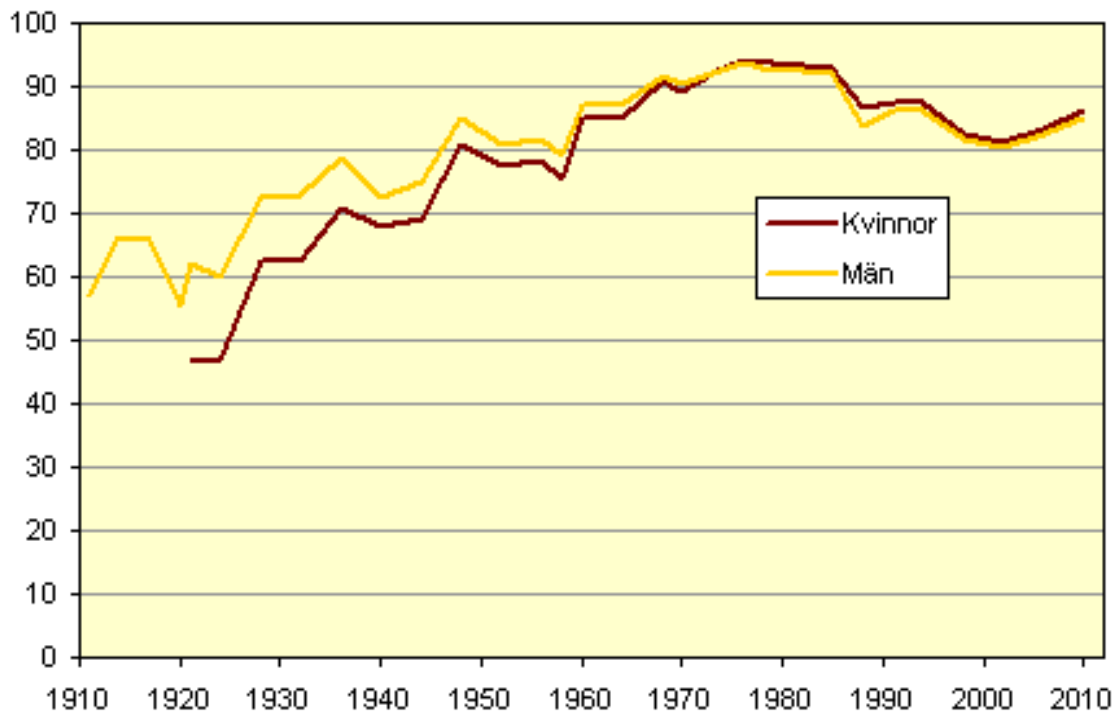
Vad är officiell statistik?

Behövs officiell statistik?

- **“Producera inte så mycket, svara på intressanta frågor istället”**
- **Jo, den behövs. Även om det vore så att den inte användes.**
- **Men används den då?**

Var och hur används den?

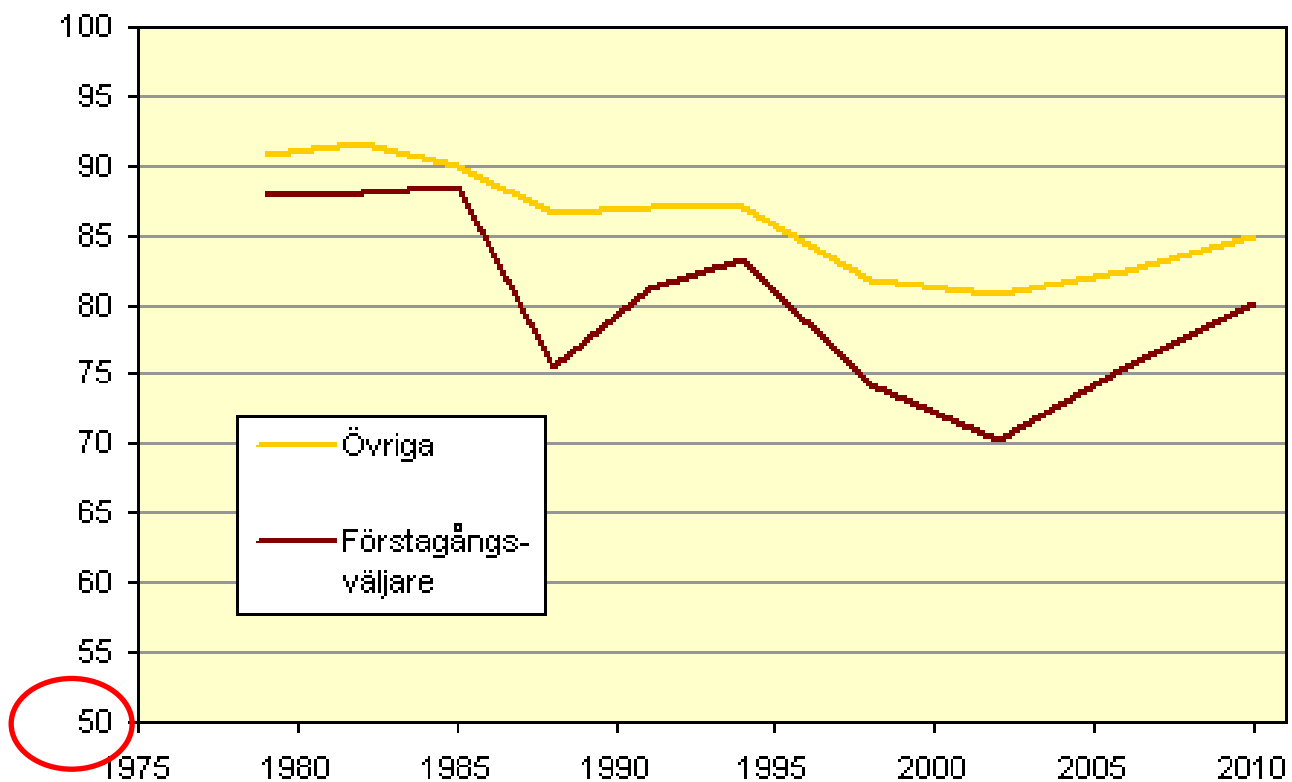
- **Inom näringslivet? Kanske inte så frekvent.
Branschorganisationer dock.**
- **Exempel offentlig sektor:**
 - **Riksdagens utredningstjänst**
 - **Rättsväsendet +
justitiedepartementet**
 - **Kommunerna**

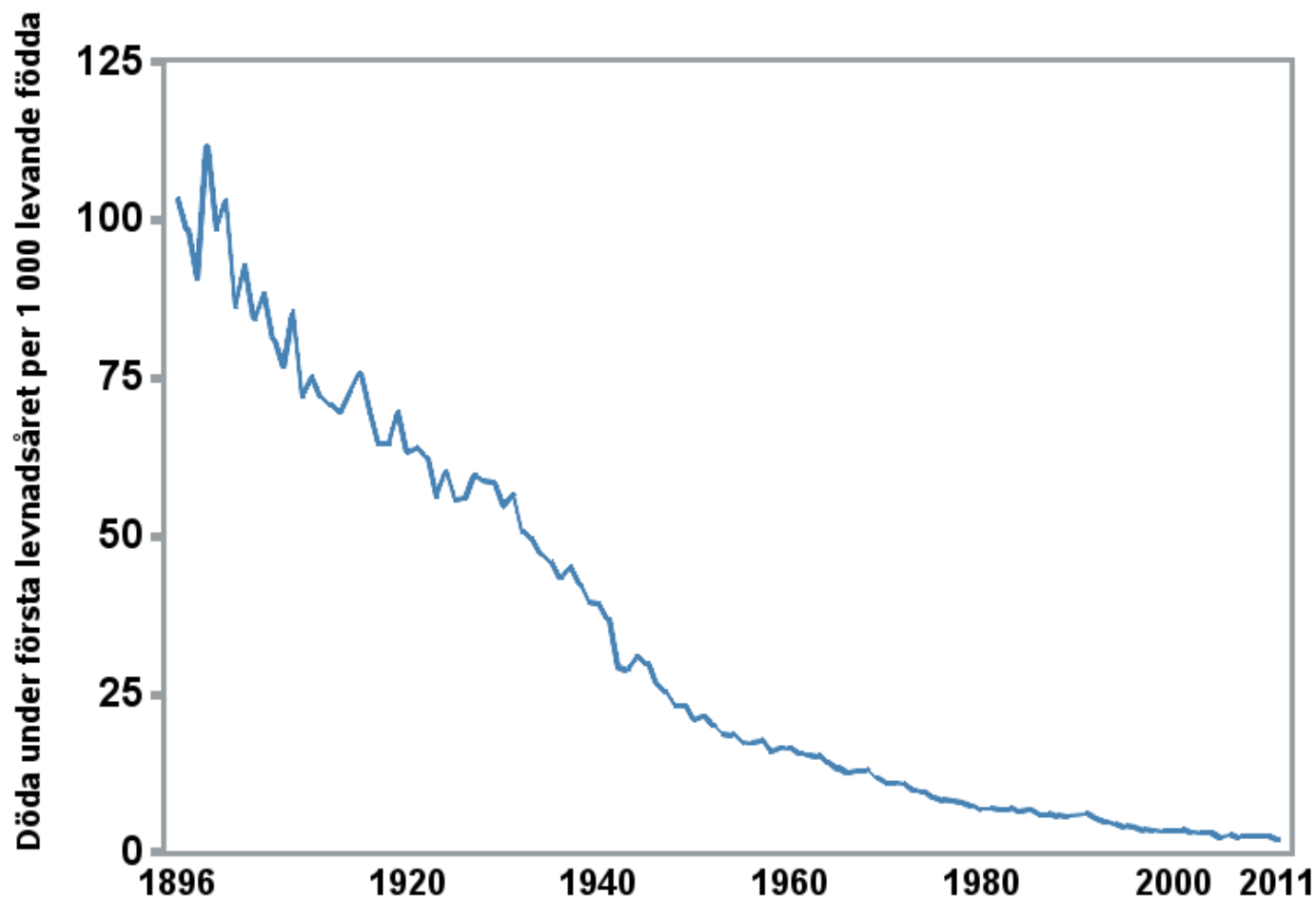
”Det finns tydliga skillnader i valdeltagande mellan olika befolkningsgrupper. Andelen röstande är betydligt mindre bland ensamstående, lågutbildade, låginkomsttagare, arbetare, arbetslösa och personer utanför arbetskraften.” (SCB 2012)

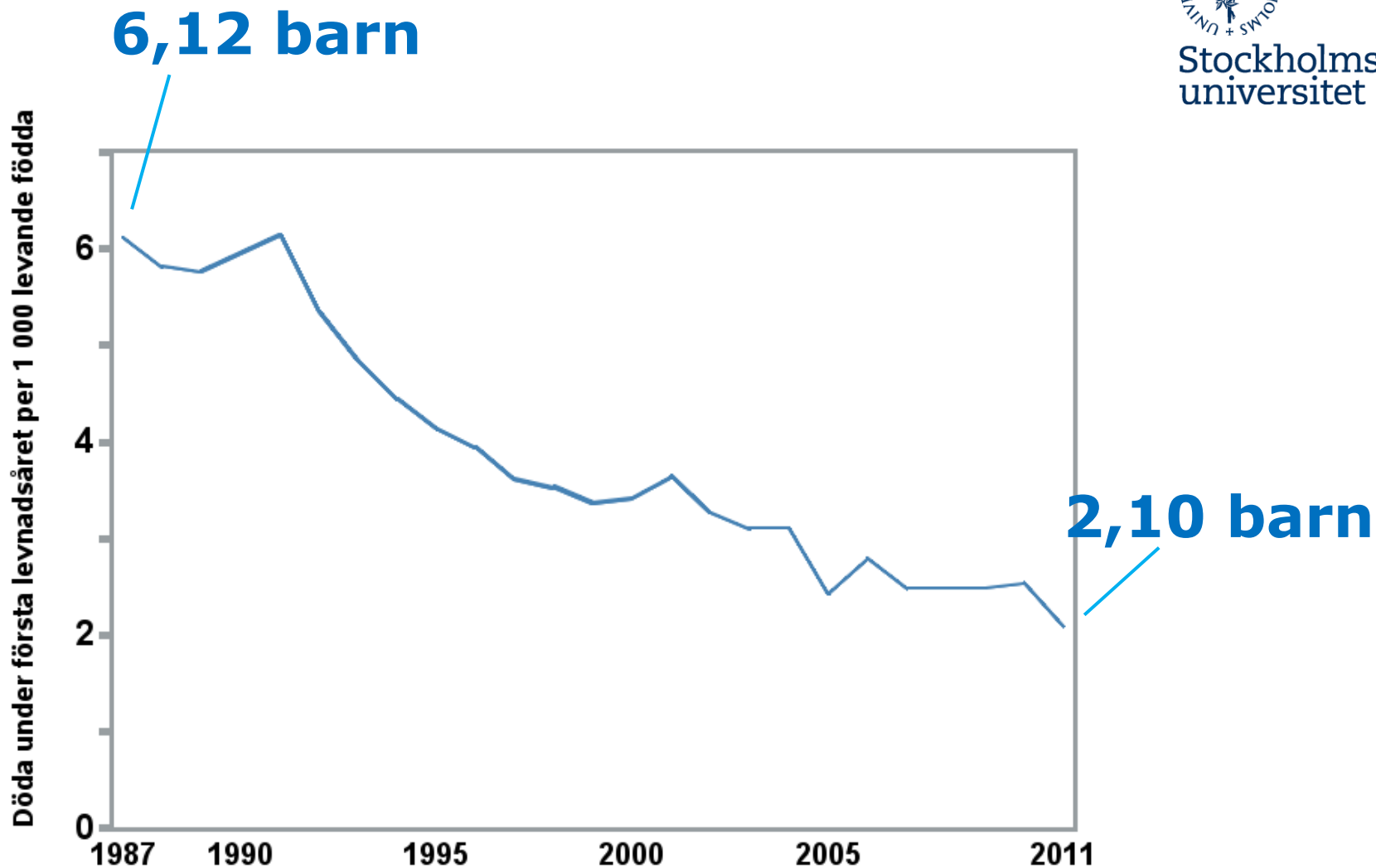
Rubriken på pressmeddelandet:

- **“Högre och mer jämlikt valdeltagande”** (SCB 2012)

Spädbarnsdödlighet i Sverige

- **Hur stor andel av födda 1960 har någon varit lagförda (förutom för trafikbrott)?**
- **40%**
- **Titta på varje kohort sedan 1950-talet, går proportionen lagförda ner eller upp?**
- **Ner**
- **(Källa: Hanns von Hofer)**

- **Hur många som sitter i fängelse återfaller inom tre år efter frigivning**
- **40%**
- **Hur många sitter i fängelse vid varje tidpunkt, på ett ungefär?**
- **5000**
- **(Källa: Brå)**

Vad är speciellt med officiell statistik?

- **Den är officiell**
- **Men det kräver tillit**
- **Och det kräver**
 - frihet från politisk och annan otillbörlig påverkan**
 - hög kompetens och bra metoder**
 - öppenhet**
 - god statistisk infrastruktur**

(Holt 2008)

Användare av officiell statistik

- **Men vilka är
storanvändarna?**

Journalisterna

”Undersökningen har gjorts via enkäter till 13845 av landets förtroendevalda, och svarsfrekvensen var god (68 procent), varför resultaten kan anses hyggligt tillförlitliga. Partierna drabbas i olika hög grad. Överlägset mest utsatt är Sverigedemokraterna. Bland dem uppger nästan hälften, 49 procent, att de utsatts för våld, hot eller trakasserier.”

Svenska Dagbladet (2012) om Brå:s undersökning av politikernas trygghet

Journalisternas obesvarade kärlek

... till statistik (radioprogrammet Medierna 120922)

Spekulation i orsaker

- **Statistik och sannolikhetssteori svårt för de flesta**
- **Journalistutbildningen**
- **Finns det någon djupare motsättning mellan journalistik och statistik?**

”6 av 10 poliser törs inte framföra kritik”

- Radioprogrammet Medierna, och Bo i Qvintensen nr 4/2012
- **Frågan löd: Har du någon gång avstått från att framföra kritik...**
- **Vi ska påtala brister men vi ska inte kverulera och gnälla**

Över till annat ämne...

Forskningsläget i officiell statistik

- **Väl fungerande, bred,
internationell,
forskningsprocess**
- **Journal of Official Statistics**
www.jos.nu

Forskningsläget i officiell statistik

- Ser vi slutet på en epok?
- Början på epoken? Jerzy Neymans artikel 1934?
- Eller befolkningsstatistiken i Sverige, start runt 1750?
- Några **exempel** på trender:

Trender

- **Områden gifts ihop**
 - **“small area estimation” (som borde heta “small sample estimation”)**
 - **bortfallsfrågor med kognitiv psykologi**
 - **mm**
- **Områden knoppas av**

- **Expansion, drivs av tillämpningar**
- **Användning av flera, och olika, datakällor (intressant forskningsområde)**

- **Ökat tryck på NSI:s**
 - kostnader
 - uppgiftslämnarbörda
 - mer och snabbare statistik
 - allt ska vara mer flexibelt
 - hänga bättre ihop
 - etc

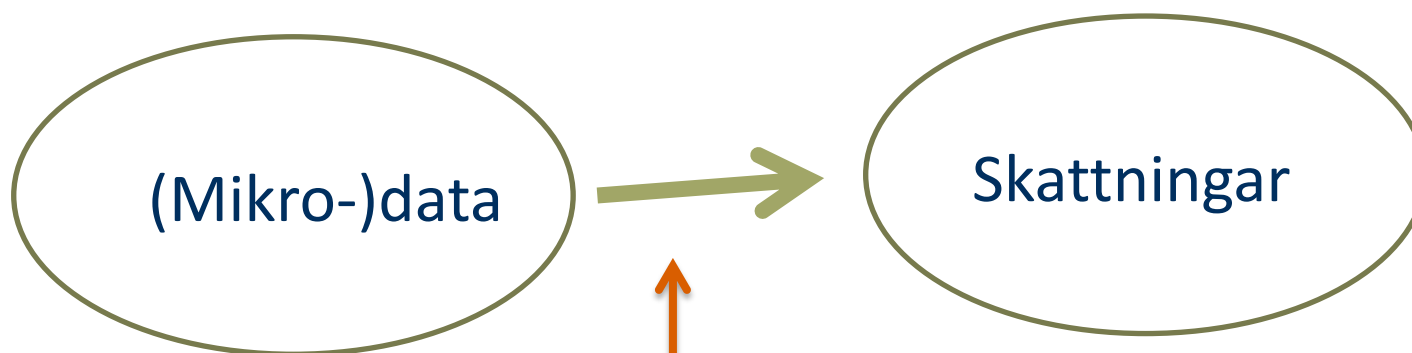
- **“The official statistics Olympic challenge: Wider, Deeper, Quicker, Better, Cheaper.”**
(Holt 2007)
- **Den officiella statistiken blir alltmer *teori-tung***

- **Eurostat driver på med stora ambitioner**
- **Tidigare detaljregleringar, nu "system". Bort från "stove pipes"**

Stove pipe

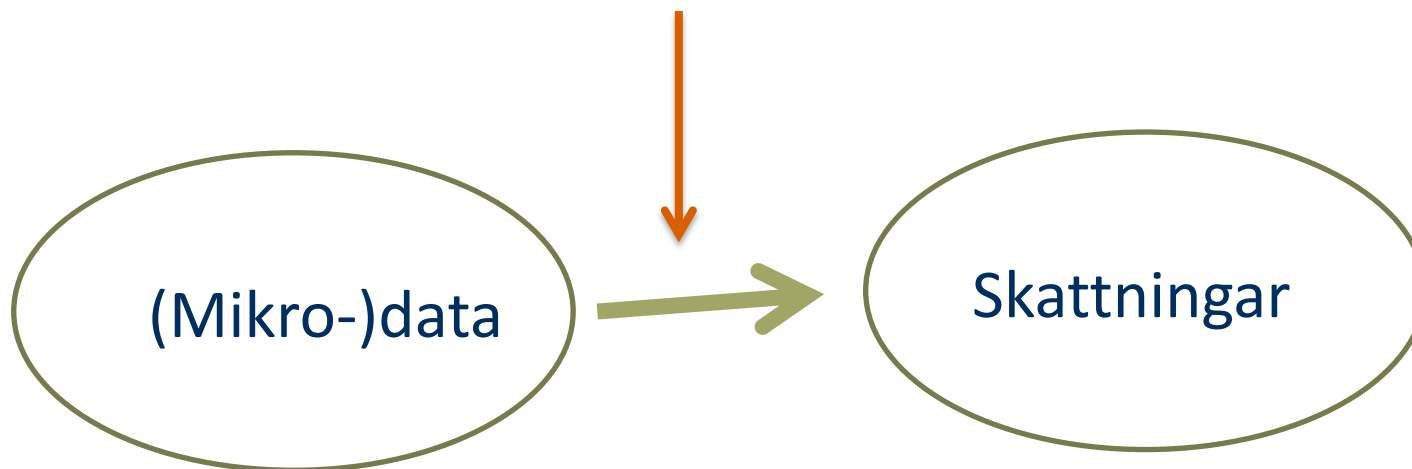

Vanligt synsätt i officiell statistik

**Här ska det finnas
ganska lite...**

**...men blir
mer och mer**

Simon Briscoe, Financial Times:

- **“There was too much science and too little counting and common sense. ...The ONS should publish some worked examples of how numbers were derived to remove the suspicion surrounding the science.”** (Briscoe 2004)
- **(Om skattning av undertäckning i censusen 2001)**

Statistikens oberoende

Lägger politikerna sig i?

- **Kort svar: nej.**
- **Längre svar: finns gråzon mellan ministrars beslutandeområde och myndighetsutövning**

Finns det "samförstånd" och "anpassning"?

- **Kort svar: nej**
- **Längre svar: Finns många sätt att "anpassa" utan att ljuga eller fuska. Man hamnar lätt i besvärliga situationer om beslutsreglerna inte klargjorda i förväg.**

Finns självcensur i svensk officiell statistik?

- **Kort svar: nej.**
- **Finns bl.a. psykologiska mekanismer. T.ex. "konservatism", att evidens inte , i synnerhet avvikande data, tas på tillräckligt allvar** (Tversky och Kahneman 1974, Sture Holm i Qvintensen)

Slutord

- **Den officiella statistiken i Sverige mår nog på det hela taget rätt bra**

Referenser

- Briscoe, S. (2004). Discussion on the meeting on 'The 2001 census and beyond' , Simon Briscoe, *Journal of the Royal Statistical Society, Series A*, 167, 234-235 .
- Holt, D. (2007). The Official Statistics Olympic Challenge: Wider, Deeper, Quicker, Better, Cheaper. (With discussion). *The American Statistician*, 61, 1-15.
- Holt, D. (2008). Official statistics, public policy and public trust. *Journal of the Royal Statistical Society, Series A*, 171, 1-20.
- Neyman, J. (1934). On the Two Different Aspects of the Representative Method: The Method of Stratified Sampling and the Method of Purposive Selection. *Journal of the Royal Statistical Society*, 97, 558-625.
- Statistiska centralbyrån (2012). Allmänna val, valdeltagandeundersökningen 2010: Högre och mer jämlikt valdeltagande. Pressmeddelande från SCB. Nr 2012:934.
- Svenska Dagbladet (2012). Hot mot politiker kan inte ursäktas, Ledare, publicerad på webben den 11 december 2012 (läst 130220).
- Tversky, A. och Kahneman, D. (1974). Judgment under Uncertainty: Heuristics and Biases. *Science, New Series*, Vol. 185, No. 4157, 1124-1131.
- Westerberg, B. (2012). Vad är officiell statistik? En översyn av statistiksystemet och SCB. Slutbetänkande av Statistikutredningen 2012. Statens offentliga utredningar, SOU 2012:83.